

Σταχυολόγημα ἀπὸ τὸ βιβλίο: "Γνω-
βιολογία τῶ Ἀγ. Πατρῶν τῶ Σύρου" Πλουτίνου
Πόποβιτς (Ἀθήναι 1967)

Ὁ ἄνθρωπος
προσπαθεῖ νὰ ἐρμηνεύ-
σῃ ἑαυτὸν διὰ μέσ-
τῶν πραγμάτων, δὲν
τὸ ἐπιτυγχάνει, γίνε-
ται ὁ ἴδιος ὄλῃ. Ἡ
φιλοσοφία προσπαθεῖ
νὰ ἐρμηνεύσῃ τὸν ἄν-
θρωπον διὰ τοῦ ἄν-
θρώπου (εἶναι ἑλκεν-
τρικὴ κ' ἀνθρωποκεν-
τρικὴ). Ἐπάρχει χά-
σμα ἀπερίωτον μετα-
ξύ ἀληθείας κ' ἄν-
θρώπου. Ὁ θεῖος ἄνθρω-
πος εἶναι ἡ Ἀληθεῖα.
Ὁποῖος θέλει νὰ γνω-
ρίσῃ τὴν Ἀληθεῖαν
πρέπει νὰ ἐνωθῇ
μετὰ τὸν θεῖον ἄνθρωπον
χειρῶν, ἐν τῇ ἑνω-
σίᾳ. Τότε ἀπο-
κτᾷ τὸν Χριστὸν
κ' φθάνει εἰς τὴν γνώ-
σιν τῆς Ἀληθείας. οἱ
ἄγιοι Πατέρες ἡμῶν ὁ-
δηροῦν. Ἡ κακία εἶ-
ναι νόσος ψυχῆς. οἱ
αἰσθηθεὶς τῆς κακίας
εἶναι τὰ πᾶσι, τὰ

ὅποια δὲν ἀνήκουν εἰς
τὴν ψυχὴν. Αἰτία αὐτῶν
εἶναι τὰ βιωτικὰ πράγμα-
τα. ἔχουν τὸ ὄνομα "κό-
σμος" πού εἶναι τὸ φρό-
νημα τῆς βαρκῆς. Ἡ
ἀρρώστος ψυχὴ γεν-
νᾷ λογισμοὺς ἀρρώστους.
οἱ ἀρετὲς εἶναι ἡ ὁ-
ρεῖα τῆς ψυχῆς, εἶναι
τὰ φάρμακα πού διώχ-
νουν τὴν ἀρρώστειαν (τὰ
παῖσι). καθε ἀρετὴ
εἶναι βλαπτός. Ἡ θλίψις
εἶναι αἰτία ἀρετῶν.
Ὁ ἄνθρωπος πρέπει πρῶτον
νὰ λυθῇ ἀπὸ τὴν ὄλῃ, διὰ
νὰ γεννηθῇ ἐκ Θεοῦ.

Πρῶτὴ τῶν ἀρετῶν
εἶναι ἡ ΠΙΣΤΙΣ. Ἡ ψυ-
χὴ πού διεσκοπίσθη
διὰ τῶν αἰσθηθεῶν εἰς
τὰ βιωτικὰ, ἐπιτρέ-
φει εἰς ἑαυτὴν διὰ τῶν
ἀρετῶν κ' ἰσχυρᾶ ἀδι-
αλείπτως ἐν τῇ αἰσθη-
θεί τῷ Θεῷ.

καταδιώξον θεαυτὸν
κ' καταδιωχθήσεται ὁ
ἐχθρός σου. Ἡ
φιλοσωματία εἶναι

σημεῖον ἀπιστίας.

Σ' εὐμα φηγίδου δέν οἶκει ἢ γυν-
 βίς τῷ θεῷ, οἱ βαρτικοὶ λογισμοὶ κ' οἱ
 ἐπιθυμίες προξενῶν
 παραχῶδη φλόγα εἰς
 τῶν ἀνθρώπων, φαίρμα-
 κού τῶν ἢ μελέτη τῶν
 τραυῶν. Χωρὶς ἀκτημο-
 βύνη, δέν ἐλευθερώνεται,
 ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τῶν παρα-
 χῆ τῶν λογισμῶν. Τα
 παῖδη σκοτίζεν τὶς θκέ-
 ψεις. Ἡ παραχῆ τῶν
 λογισμῶν γεννᾶται ἐκ
 τῆς γαστριμαργίας.
 Ἡ ἀγαθὴ διάνοια γίνεται
 μετὰ τὴν ἐργασία τῶν ἐυ-
 τῶν τῷ θεῷ κ' τὴν
 ὑπομονὴ εἰς τὶς θλίψεις.
 Διατῆς θωπῆς ὁ ἄνθρω-
 πος εἰσέρχεται εἰς τὴν εἰ-
 ρηνὴν τῶν λογισμῶν.
 Ἡ ἀμαρτία εἶναι αἰτία τῆς
 παραχῆς - τοῦ πολέμου τῶν
 λογισμῶν κατὰ θεοῦ κ'
 συνανθρώπων. « εἰρήνευ-
 βῶν ἐν ἑαυτῷ κ' εἰρη-
 νεύθει σοὶ ὁ οὐρανὸς κ'
 ἡ γῆ ». Ἡ ὁδὸς τῆς
 θωπῆς εἶναι τὸ ἀεί-
 μνημονεύειν τῷ θεῷ.
 Ὅτι, αὐτὸ ἰχθυὶς ἐκτὸς
 ὕδατος, τῷ τῷ ὁ νοῦς
 ἐκτὸς τῆς μνήμης τῷ
 θεῷ. Ἡ ἐλευθερία
 συνίσταται εἰς τὴν ἐλευ-
 θερίαν ἐκ τῶν παθῶν,
 εἰς τὴν ἀναστάθην μετὰ
 τῷ Χριστῷ κ'

εἰς τὴν χαρὰν τῆς
 ψυχῆς. Ταῖ παῖδη
 μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος
 μόνον διατῶν ἀρετῶν
 νὰ νικήθῃ. Πρῶτον
 ἔργον (εἰς τὸν πόλε-
 μου τῶν παθῶν) εἶναι
 ἡ ΠΙΣΤΙΣ ποῦ ἀποτε-
 λεῖ τὸ φῶς τῆς δια-
 νοίας, τὸ ὁποῖον ἀπο-
 διώκει τὸ σκοτὸς τῶν
 παθῶν. Ἐπίσης ἡ ΠΙΣΤΙΣ
 εἶναι δύναμις τῷ νῦν πᾶ
 διώχνει τὴν ψυχικὴ ἀρ-
 ρωβία. Ἡ πίστις φέ-
 ρει ἐντὸς τῆς τῶν ἀρ-
 χῶν ἔργων τῶν θεαν-
 θρωπίνων ἀρετῶν.
 Ἐάν ἡ ΠΙΣΤΙΣ ἔχει
 γλωβῶα, αὐτὴ εἶναι
 ἢ ΠΡΟΒΕΥΧΗ.
 Διατῆς πίστεως γίνε-
 ται νίκη κατὰ τῷ ἑ-
 σωθῆμοῦ. Ὁ μετανοῶν
 ὀδηγεῖται ὑπὸ τῆς
 προευχῆς, θλεῖπει,
 θκείπεται, ἴμ... δια
 τῆς προευχῆς. Ἡ
 εὐχὴ εἶναι θωπῆς
 ποῦ θωπῶναι τὸ
 ἔχω κ' τὶς ἐπιθυμίες
 τὶς ἀμαρτωλῆς.

ἡ ἑσχμὶ εἶναι πηχὴ
βωτηρίας. Δι' αὐτῆς ἀ-
ποκτάται πᾶν τὸ πη-
θος τῶν ἀρετῶν. Ὁ
αἰθρολέωτερος φύλαξ
τοῦ νῆ εἶναι ἡ προ-
βευχὴ. Ὁ ἐγκεντρι-
θὸς ἀντικαθίσταται
ὑπὸ τοῦ θεοκεντριθῆ.

ἡ ἀγάπη γεννᾶται ἐκ
τῆς εὐχῆς. ἡ γυμνα-
στικὴ ἀνδρωπία εἶναι ἀδύ-
νατος χωρὶς πίστιν κ'
προβευχὴν. ἡ ἀγάπη
τοῦ θεοῦ ἐνρίθκεται εἰς
τὴν ἀρετὴν τῆς ψυχῆς.
(δμλ. ὄχι εἰς τὴν φιλη-
δοσίαν, κενοδοσίαν, κληπ.)

Ὁ ἀγαπῶν διὰ τοῦ θεοῦ
κ' ἐν τῷ θεῷ, ἀγαπᾷ πάν-
τας ἐξ ἴσου κ' ἀδιακρίτως
(αὐτός εἶναι ὁ τέλειος).

Παράδειγός ἔβαν ἡ ἀ-
γάπη τῷ θεῷ, ὅπου ἡ
τροφή πάντων τῶν μα-
καριθῶν. ἡ κόραβις
εἶναι τὸ μὴ ἔχειν τὴν
ἀγάπην τῷ θεῷ. ἡ
νέα κατηγορία ἑκείνης
εἶναι ἡ ταπεινοφροσύνη.

ἑσχμὶ κ' ταπεινώσις
ἔχουν ἑυμετρίαν. ὅταν
αὐξάνη ἡ ἀληθινὴ προ-
βευχὴ, αὐξάνει ἡ ταπει-
νοφροσύνη, ἡ ὁποία εἶναι
βωχὴ τῆς θεότητος.

(3)

ἡ ταπεινώσις
βυγκλίει ἐν ἑαυτῇ
πάντα. Ὁ ταπεινόφρων
πηχὴ ἔβαν τῶν μακα-
ριῶν τοῦ καινοῦ αἰῶνος.
ἡ ταπεινοφροσύνη εἶναι
ἡ βωφροσύνη. ἡ βωφρο-
σύνη εἶναι ἀποτελέσμα τῆς
ταπεινοφροσύνης, ὅπου
ταπεινώσις, ἔκει ἡ δό-
ξα τῷ θεῷ. Ὁ ἀνθρω-
πος προφέρει δέληθιν
ὁ δὲ θεὸς τὴν χάριν.
Μετὴν κοινήν αὐτῆν
βυνεργασίαν δημιουργεῖται
ἡ προσωπικότης τοῦ χρι-
στianoῦ, ὅπου αὐτο-
πεποίθις, ἔκει ἀνα-
χωρεῖ ἡ χάρις.

Αὐξανομένης τῆς τα-
πεινώσεως αὐξάνει ἡ
χάρις. ἡ νηστία
εἶναι τὸ πρῶτον μέ-
θον διὰ τὴν κάθαρθιν
καθαρθὸς βώματος
= ὁγιότης ἐκ τοῦ
μοχυθμοῦ τῆς βαρ-
κῆς. καθαρθὸς
ψυχῆς = ἐλευθερία
ἐκ τῶν παθῶν.

καθαρθὸς νοῦ εἶ-
ναι φωθθὸς ἐν τοῖς
θεῖοις, μετὰ τὴν
πράξιν τῶν ἀρε-
τῶν. καθαρθὸς
= ὑγεία ψυχῆς κ'
δίνεται τότε νόος
θεοῦ κ' ἀδελφὸς χριστοῦ.

ὁ νικῶν τὰ πάθη ἔχει καθαρότητα ψυχῆς.

Σημεῖον καθαρότητος εἶναι:

α) "Ὅταν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ καλῶς κ' ὀχι κόποισις θεῶν - πονηροῦς". β) νὰ εὐφραίνεται τὸ μετὰ τῶν χαίροντων κ' νὰ ὁρμηθεῖ μετὰ τῶν κλαιόντων, νὰ πενθῇ μετὰ τῶν ἀμαρτωλῶν.

Δόξα σώματος = ἡ ὁμορφότης, δόξα νοῦ = ἡ θεωρία περὶ τοῦ θεοῦ.

φυσικὴ γνώσις = διακρίσις καλοῦ κ' κακοῦ. πνευματικὴ γνώσις = αἰσθησις μωτηρίων, θεωρία τῶν ἀοράτων. ἡ φυσικὴ

γνώσις ἐνεργεῖ εἰς τὰ ἔργα τῆς φύσεως. ἡ πίσις εἰς τὰ ὑπὲρ φύσιν κινεῖται κ' ἔχει ἐξουσίαν ἐπὶ τῆς φύσεως (δὲν ὑφίστανται φυσικοὶ νόμοι διὰ τὴν πίσις). ἡ ὑπάρχον

τρεις τρόποι νοητοῦ ὅπου ἡ γνώσις ἀνέρχεται κ' κατέρχεται κ' ἀλλοιοῦται.

α) τὸ σῶμα β) ψυχὴ, γ) πνεῦμα. Ἄν κ' μία εἶναι ἡ γνώσις, ἀλλὰ αἰπὴ τὴν ὁχέειν τῆς μετὰ τὰ τρία αὐτοῖ οἰλάθει τῶν τρόπων - ἐργασιῶν τῶν νοημάτων τῆς.

Πρῶτος βαθμὸς γνώσεως: φροντισθεῖς πλούτου, ἀναπαύσεως, ἁποιδῶν, τεχνῶν. κλπ.

δευτερος τροπος γνωσεως: ψυχοσωματικὴ ἐργασία ἀρετῶν, νηστεία, ἀσκησία, πάλη πρὸς τὰ πάθη.

ἡ τρίτη τάξις τῆς τελειότητος, ὅπου οἱ ἔσω αἰσθηθεῖς ἐξυπνίζονται εἰς ἐργασίαν τοῦ πνεύματος (ἡ διανοία ἐντροφέα εἰς τὰ μωτηρία τοῦ μέλλοντος). ἡ πίσις ἔχει πνευματικὴς ὀφθαλμοῦς. τὸ ἅγιον πνεῦμα εἶναι ἡ δύναμις ἡ ἀγία ἡ ἐνοικοῦσα ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ Χριστῷ, θεκπάσιβα κ' φροσῶβα σῶμα κ' ψυχὴν.

ἡ πρώτη γνώσις ἐκ σπουδῆς τῆς μαθησεως γίνεται, ἡ δευτέρα ἐκ τῆς ἀγαθῆς ποικιλίας κ' πίσις. ἡ τρίτη, τῶν τελειῶν ὅπου τοῖ χαρίσματά τῆς ἀποκαλύψεως τῶν μωτηρίων.

ἔρωτ: τί ἐστιν γνώσις; Ἀπάντ: αἰσθησις ἀθανάτου τῷ Ἰωη.

ἔρ: τί ἐστὶν αἰσθησις τῷ Ἰωη;

ἄπ: Αἰσθησις ἐν θεῷ ἡ κατὰ θεῶν γνώσις, βασιλῆως τῶν ἐπιδουμιῶν.

ἡ γνώσις ἀποτελεῖ μω-
 βικὴν ὑφανθίν, πού ὑφαί-
 νει εἰς τὴν ψυχὴν τῷ ὁ
 ἄνθρωπος, ἐνούμενος με-
 τὰ θεῶν. ἡ αἰθμία
 τῷ θεῷ ἀποτελεῖ τὴν ἀ-
 λήθειαν. Διὰ τοῦ ἀγί-
 οῦ ἀποκτάται ἡ ἀγία
 γνώσις, τὴν ὁποῖαν ἀφω-
 ρώνει ἢ ὑπερφάνει.

θεωρία βημαίνει
 τὴν ἐν προθυμίᾳ διὰ τῆς
 χάριτος βυθκέντρων
 τῆς ψυχῆς εἰς τὰ ὑπέρ-
 νοῦν μυστήρια. θεωρία
 ἔσται αἰθμία τῶν θεί-
 ων μυστηρίων πού κρύ-
 βονται εἰς τὰ πράγματα
 καὶ αἰτίες, ἡ πνευμα-
 τικὴ πολιτεία εἶναι «πρά-
 ξις χωρὶς αἰθμίας». Οἱ
 τρόποι προθυμίας εἶναι
 διάφοροι, ἓνας ὁ σκοπὸς
 αὐτῶν, ἢ καθαρὰ προ-
 θυμία. Ὁ φυλακιστὴς
 τὴν καρδίαν τῷ ἑκ τῶν
 παιδῶν, «ἐν παιδίᾳ ὡρα-
 θεῖ τὸν κύριον», καὶ
 τὸν ἑαυτοῦ τῷ ὄρα ὑπέρ
 τῶν χρόνου καὶ χώρου, ἀθά-
 νατον καὶ αἰώνιον. ἡ
 ἀληθινή διὰ τοῦ Χριστοῦ
 αὐτογνωσία εἶναι καὶ ἀλη-
 θινή θεωρία. Μόνον

ὁ ἐν Χριστῷ
 δρόμος ὁδηγεῖ
 εἰς τὸν θεόν. Με-
 γάλῃ ἢ ἀγία τῆς αὐ-
 τογνωσίας. Ὁ ἀξιωθεῖς
 ναὶ ἰδὲ ἑαυτὸν εἶναι
 ἄνωτερος ἀπ' αὐτῶν πᾶ-
 ρά βέπει ἀρχέχου. Δὲν
 μπορούμε ναὶ δοῦμε τῷ
 ψυχικῷ κάλλος πρὶν
 βδελυχθῶμε πᾶν κάλ-
 λος ἕξωθεν ἡμῶν.

τρεις καταστάσεις
 ψυχῆς εἶναι: ἡ φυσι-
 κή, ἡ παρὰ φύσιν
 καὶ ἡ ὑπέρ φύσιν. ἡ
 φυσικὴ καταστάσις
 εἶναι γνώσις τῶν αἰ-
 θμητῶν καὶ νοητῶν
 καταστάσεων. Παρὰ
 φύσιν = ἐμπάθεια.
 ἡ ἀρετὴ εἶναι ἡ
 φυσικὴ καταστάσις.
 ὑπέρ φύσιν εἶναι
 ἡ θεωρία τῆς ἁγί-
 οῦ τριάδος. ἡ αὐ-
 τογνωσία εἶναι ἡ κα-
 λυτέρα μέθοδος διὰ τὴν
 γνώσιν τῆς φύσεως
 καὶ τῷ ὑλικῷ κόσμῳ
 γενικῶς. «τῷ γνώ-
 σαι ἑαυτὸν ἢ γνώσις
 τῶν πάντων διδο-
 ται αὐτῷ»

Ἡ ἀληθὴς ταπεινότης
γέννημα ἐστὶ τῆς γνώσεως
κ' ἡ γνώσις γέννημα τῶν
πειρασμῶν (δηλ. ἀποκτάται
εἰς τὸν ἀγῶνα μετὰ τὸν πει-
ρασμὸς) . Ἡ θεωρία,
μετὰ τὴν ὑγείαν τῆς ψυ-
χῆς ἀποκαλύπτεται . Ἡ

θεωρία ἔγκειται εἰς τὸ ἔκ-
πλήττεσθαι τῶν νόων κ' κα-
τανοεῖν ἐν πάσιν αὐτὰ πᾶ
ἔχοντα κ' αὐτὰ πᾶ θά γίνοντα .
Ἡ γνώσις διὰ τῶν ἀρετῶν προ-
οδεύει, διὰ τῶν παθῶν ὀπι-
σθοδρομεῖ . Οἱ θεανθρώπι-
νες ἀρετὲς εἶναι οἱ αἰσθη-
τικὲς τῆς γνώσεως . Ἡ ἀλη-
θινὴ φιλοσοφία εἶναι ὁ
θεανθρώπινος ἀσκητισμὸς .

Ὁ ὀρθολογισμὸς θεωρεῖ τὸν
λόγον ὡς τὸ ἀκράδην ὄρ-
γανον τῆς γνώσεως, οὐδέποτε
φθάνει εἰς τὴν γνώσιν τῆς
ἀληθείας .

Ἔχε τὸν χεῖρόν
ὡς ψυχὴν τῆς ψυχῆς σου,
ὡς καρδίαν τῆς καρδίας σου,
ὡς Ἰωάνη τῆς Ἰωάνης σου . . .

